

LIVET SOM BLE ÅPENBARET¹

«Og livet ble åpenbaret, vi har sett det og vitner om det og forkynner dere det evige liv som var hos Faderen og ble åpenbaret for oss. Det som vi har sett og hørt, forkynner vi også for dere.»²

«Det er helt åpenbart» sier vi, og mener: det er noe selvsagt, noe som ikke kan diskuteres eller trekkes i tvil. For det som er åpenbaret, er avdekket og gjort kjent. Det som er åpenbaret kan vi se, men ikke nødvendigvis forstå eller fatte. Det vi ikke kan forstå eller fatte, er et mysterium.

Livet er et mysterium. Livet kan ikke se eller forstås. Vitenskapen kan ikke forklare det. Det vi kan se og ta imot, er det som lever, beveger seg og er til.

Gud kan vi ikke se eller forstå. Hva kan vi si om ham som ingen noensinne har sett? Forskingen er ute av stand til å fange Gud i beviser. Vi kan fatte at han eksisterer, men ikke at denne Gud skal ha med oss, våre liv og vår eksistens å gjøre. Vi kan se sporene til Gud i det vi ser rundt oss: i det nyfødte barnet, solnedgangen en sommerkveld og i det mennesket som uselvisk gir alt for andre. Der føles Gud nær, og sporene er lette å se. Men sporene kan føre vill, som skogsstien vi trodde var en sti til den plutselig forsvant... For hva med det dødfødte, stormen som krevet menneskeliv eller når menneske slår menneske ihjel i misunnelse og havepsyke?

Vi er ikke gitt noen frekvens eller organ som kan oppfatte Gud. Vi leter i blinde. Vi famler i mørke.

I Bibelen står det flere steder at Gud er dekket av det dunkle, av en tett sky, av tåkeim. Det var det Moses erfarte da han fikk møte Gud på Sinai (se 2 Mos 19,9). «Moses nærmet seg den mørke skyen hvor Gud var», står det (20,21). Gud vil bo i det dunkle, står det (1 Kong 8,12), og Salmisten lovsynger Gud, kongen, som omgir seg med sky og skodde (Sal 97,2). Han bor i et lys dit ingen kan komme, og intet mennesker har sett eller kan se ham (jfr. 1 Tim 6,16).

Nei, med den hellige Paulus må vi slå fast at vi at vår evne til å oppfatte sporene av Gud

¹ Denne prekenen er bygget på prekenen til p. Anders Piltz, *Som regnet och snön – ett kyrkoår*, Artos Bokförlag, Skellefteå 1995, side 24 ff

² 1 Joh 1,1f

bare skjer som gåtefull, utydelig refleks (jfr. 1 Kor 13,12).

Selv mystikerne, de som i bønn og kontemplasjon har nærmet seg Gud, vitner om at Gud er et blendende mørke. Å tale om Gud er som en som er født blind skal si noe vettugt om lyset. Vi er i mørke, i natten, og ordene våre om Gud sier mer om oss selv, enn om Den ene, levende og sanne Gud.

Et barn kan vi derimot ta imot, løfte det i armene, gi det en klem og kjenne den skjønn duften av nyfødt menneske. Hvilken mor eller far ville undra seg for å bruke Salmistens ord om sitt barn, det den salige Maria sa om sin sønn: «Du er den skjønneste av alle menneskebarn. Mildhet er utgytt på dine lepper» (Sal 45,3 - min oversettelse). Det vi ikke kan se eller begripe, har i natt latt seg se og gripe i et vergeløst barn. Der han ligger i krybben, er han Faderens ord til oss, livets dype hemmelighet.

Gud har kommet ut av mørket. Han har åpenbart seg. Han som er universets gåte, og var til før stjerner, sol og måne, har gjort seg synlig, hørbar, sårbar og dødelig. «Det som var fra begynnelsen, det vi har hørt, det vi har sett med våre øyne, det vi så og våre hender tok på, om dette bærer vi bud, om livets ord» (1 Joh 1,1).

Fremdeles sover han i krybben, men allerede nå finnes i ham alt det Faderen vil si oss. Alt i livet hans er Faderens tegn til oss, alt fra lindukene han ble svøpt med i krybben til lindukene apostlene fant i den tomme graven. Alt i det han gjør, hans under og ord, taushet og lidelse avslører at i ham er hele guddomsfylden legemlig til stede (Kol 2,9). Hans menneskenatur, det vi kan oppfatte, er selve sakramentet, det synlige tegnet på den ufattelige storhet vi kaller Gud. Han er blitt menneske for vår frelses skyld, for at vi skal få liv i overflod (Joh 10,10). Gud er blitt menneske for å gi mennesket del i guddommelige natur (2 Pet 1,4).

Han ble et barn for å lære oss at vi må bli som barn for å komme inn i Guds rike. Han skal leve tredve år i stillhet i Nasaret, døpes i Jordan, forvandles på fjellet, ride inn i Jerusalem, innstifte sitt offermåltid, bli forrådt, utlevert, torturert, korsfestet og begravet, for å stå opp fra de døde den tredje dag, stige opp til himmelen, utgyde sin Ånd og skal komme igjen for å dømme levende og døde.

Alle etappene i livet hans er tegn fra Gud til oss. Når vi følger ham i Kirkens hellige år, da går han sammen med oss, preger livene våre med sitt eget - fordi han først opptok våre liv og død i seg. Han i oss, vi i ham.

Barnet sover ennå i krybben. Alt det Faderen vil si oss finnes i dette barnet, gjemt og svøpt og omsluttet av en krybbe av tre - som på en ennå dunkel måte peker frem mot kors og linklær. Det er et mysterium som ennå er svøpt i lin, men som skal vikles ut i hans liv som i vårt eget. Han sier: «Den som følger meg, skal ikke vandre i mørket.» Og: «Den som vil ha liv, må følge i mine spor» (Joh 8,12).

Ingen har noensinne sett Gud. Den enbårne Sønn, selv Gud og alltid nær Faderen, han har forklart ham for oss (Joh 1,18 - grunnteksten). Vi er folket som bor i mørket, men i ham har sett et stort lys, og for dem som bor i mørke og dødsskygge, har lyset gått opp.

Alt finnes allerede i det barn som ligger vergeløst, svøpt i lin og lagt i krybbe. Alt finnes allerede i det brød som nå skal legges på alterlin; for oss til vår frelse.

Vær da velkommen, o Jesu, vår broder!

Vær nu velkommen i kjødet oss lik!

Ingen av alle som fødes av moder

holde vi mere kjærkommen enn dig:

Tusind god takk, uten all lakk,

vi din velkom i vinkalken utdrakk.

(I Petter Dass, "Søtteste Jesus", Sangverk for Den norske kirke, nr. 83)